

Τζέσσε Όουενς

Ο αθλητής που διέψευσε μια κοσμοθεωρία

ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ του αθλητισμού, υπήρξαν μορφές που με το παράδειγμά τους φώτισαν την πορεία πολλών άλλων στα χρόνια που κύλησαν. Στον μαγευτικό κόσμο των δρόμων, η εξαιρετική περίπτωση του Τζέσσε Όουενς με τα τέσσερα χρυσά μετάλλια στους Ολυμπιακούς του Βερολίνου το 1936, λειτούργησε ως αληθινή πρόκληση για τη Βίλμα Ρούντολφ στη Ρώμη το '60, τον Καρλ Λιούις στο Λος Άντζελες το '84, και τον Μάικλ Τζόνσον στην Ατλάντα του Αμερικάνικου Νότου στα 1996. Κι όμως, αυτό που κάνει τις επιτυχίες να φαντάζουν μοναδικές, δεν είναι τόσο η λάμψη των μεταλλίων, όσο η μετριοφροσύνη των πρωταθλητών. Ειδικά για τον Τζέσσε Όουενς, ο σεμνός χαρακτήρας, η ευπρέπεια και το ψυχικό μεγαλείο είναι τα χαρίσματα που ξεχώρισαν και σφραγίστηκαν ανεξίτηλα στη μνήμη μας.

Ο Τζέιμς Κλίβελαντ (Τζέσσε) Όουενς γεννήθηκε στο Όουκβιλ της Αλαμπάμα στις 12 Σεπτεμβρίου του 1913 και ήταν το μικρότερο παιδί μιας οικογένειας με τρία κορίτσια και επτά αγόρια. Ο πατέρας Χένρι ασχολείτο με αγροτικές εργασίες. Το 1922, όταν ο Τζέσσε ήταν μόλις

των Ολυμπιακών αγώνων του Λονδίνου, κατέρριψε το παγκόσμιο ρεκόρ στα 100 μέτρα με 11"5.

Στο μεταπολεμικό Λονδίνο του 1948

Η πρωτεύουσα της Μεγάλης Βρετανίας επιλέχθηκε να διοργανώσει τους πρώτους μεταπολεμικούς Ολυμπιακούς αγώνες, μολονότι δεν είχε συνέλθει από το πανδαιμόνιο των επιχειρήσεων και δεν είχε ακόμα επουλώσει τις πληγές της. Υποχρεώθηκε μάλιστα να περιορίσει τα πολύμορφα έξοδα με διάφορα τεχνάσματα, που στην πορεία όμως αποδείχθηκαν σωτήρια για την οικονομία της. Οι συγκοινωνίες δεν είχαν εντελώς αποκατασταθεί και το γάλα μοιραζόταν με δελτίο. Οι αθλητές φιλοξενήθηκαν σε στρατιωτικά στρατόπεδα, σε σχολεία που διαμορφώθηκαν κατάλληλα, σε γήπεδα ποδοσφαίρου και σε ποταμόπλοια στον Τάμεση. Ακόμα και τα πλέον απαραίτητα τρόφιμα έλλειπαν από τους περισσότερους αθλητές, και μόνο οι Αμερικανοί είχαν το προνόμιο να προμηθεύονται καθημερινώς κρέας, βούτυρο, γάλα και ψωμί.

Η συμμετοχή περιελάμβανε 59 κράτη με 4.400 αθλητές, εκ των οποίων 398 ήταν γυναίκες. Δεν προσκλήθηκαν Γερμανία, Ιταλία και Ιαπωνία ως υποκινήτριες του πολέμου. Η Σοβιετική Ένωση προσκλήθηκε αλλά δεν έλαβε μέρος, καθώς ετοίμαζε «Ολυμπιάδα για εργάτες», γεγονός που ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων από την πλειοψηφία της ΔΟΕ. Για πρώτη φορά στα αγωνίσματα των γυναικών στο στίβο προστέθηκαν ο δρόμος 200 μέτρων, το άλμα σε μήκος και η σφαιροβολία. Ο βροχερός

πίσω του τον Λοπέζ στα τελευταία 450 μέτρα και τερματίζοντας πρώτος.

Τα κατοπινά χρόνια, πριν τους επόμενους Ολυμπιακούς αγώνες της Μόσχας, αποδείχθηκαν δίσεκτα για τον Λοπέζ. Σωρεία από τραυματισμούς τον υποχρέωσε να απέχει από αθλητικές συμμετοχές, ή να αναβάλλει άλλες. Ωστόσο, κάποιες αναλαμπές έδωσαν την αυτοπεποίθηση που χρειαζόταν για να επιμείνει. Τον επόμενο χρόνο τερμάτισε δεύτερος στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα *Cross Country* στο Ντίσελντορφ της Γερμανίας. Στη μεγάλη πρόκληση όμως, στην Ολυμπιάδα του 1980, δεν μπόρεσε να προκριθεί. Χρειάστηκαν δύο ολόκληρα χρόνια να περάσουν για να δηλώσει ξανά συμμετοχή σε μεγάλη διοργάνωση. Στο Όσλο της Νορβηγίας τερμάτισε τα 10 χιλιόμετρα σε χρόνο 27'24''39, σπάζοντας το ευρωπαϊκό ρεκόρ που κατείχε ο συμπατριώτης του Φερνάντο Μαμέντε.

Στους Πανευρωπαϊκούς αγώνες ανοικτού στίβου της Αθήνας το 1982 τερμάτισε τέταρτος στα 10.000 μέτρα σε χρόνο 27'47''95, εκεί όπου την κούρσα κέρδισε ο Ιταλός Αλμπέρτο Κόβα (27'41''03). Οι Έλληνες φίλαθλοι στο Στάδιο της Καλογρέζας θυμούνται ότι ο Λοπέζ έδινε τον ρυθμό της κούρσας από τα 6.000 μέχρι τα 9.800 μέτρα, όταν, σύμφωνα με την προσφιλή του συνήθεια, υποχώρησε στο τελευταίο βιράζ.

Την ίδια χρονιά (1982), επιχείρησε να τρέξει στον πρώτο του μαραθώνιο στην πόλη της Νέας Υόρκης. Δεν κατάφερε, εντούτοις, να τερματίσει εξαιτίας τραυματισμού που τον υποχρέωσε να σταθεί δίπλα στους θεατές του αγωνίσματος. Μπόρεσε όμως να τερματίσει δεύτερος το 1983 στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα *Cross Country* στο Γκέιτςχεντ της Αγγλίας. Τον ίδιο χρόνο, είχε μια ακόμα επιτυχία καθώς πέτυχε να τερματίσει στη δεύτερη θέση στον μαραθώνιο του Ρότερνταμ σε 2 ώρες 08'39'', δύο ακριβώς δευτερόλεπτα πίσω από τον Αυστραλό Ρόμπερτ ντε

αποτελούμενη από τις Βούλα Πατουλίδου, Ευφροσύνη Πατσού, Αικατερίνη Κόφφα και Κατερίνα Θάνου, σημείωσε 43''53. Χάλκινο μετάλλιο για την Ότεϊ στα 100 μέτρα (11''19) με την Κατερίνα Θάνου στην πρώτη θέση (11''12) και την Τζαμαϊκινή Τέινα Λόρενς στη δεύτερη (11''18). Η Βούλα Πατουλίδου είχε αποκλειστεί στα προκριματικά με τον μέτριο χρόνο 11''65. Η Αμερικανίδα Μάριον Τζόουνς, που τερμάτισε πρώτη στον τελικό με το εκπληκτικό 10''75, έχασε το χρυσό μετάλλιο μετά την αποκάλυψη χρήσης *τετραϋδρογεστρινόνης* και τη σύμφωνη γνώμη της *IAAF*.

Μια Σλοβένα από την Τζαμάικα στην Αθήνα

Η Ότεϊ είχε φθάσει πολλές φορές σε Ολυμπιακούς αγώνες στην «πηγή» για να ξεδιψάσει με ένα χρυσό μετάλλιο αλλά πάντα περιοριζόταν στο ασήμι και τον μπρούντζο. Γι' αυτήν τη μαχήτρια των στίβων, μια ακόμη ευκαιρία που δεν θα 'θελε να πάει χαμένη ήταν οι αγώνες της Αθήνας το 2004. Θα έκανε τα αδύνατα δυνατά.

Ωστόσο, τα πράγματα δεν ήλθαν τόσο ευνοϊκά όσο προσδοκούσε. Έφθασε στην ελληνική πρωτεύουσα την τελευταία στιγμή. Τη φαντασμαγορική τελετή έναρξης δεν την πρόλαβε. Έμεινε στο Ολυμπιακό χωριό μόνη, πασχίζοντας να αυτοσυγκεντρωθεί στον αποκλειστικό της στόχο: την κατάκτηση του χρυσού μεταλλίου στα 200 μέτρα.

Σε προκριματική σειρά, εκπροσωπώντας τη Σλοβενία, ένωσε το τράβηγμα στον αριστερό γλουτό και εγκατέλειψε. Όπως έλεγε αργότερα: *«Αισθάνθηκα σαν κάτι να ξεκόλλησε από τη θέση του»*. Προφανώς, είχαν

να εκτίσει την ποινή της στις 15 Μαρτίου 2008 και αποφυλακίστηκε στις 5 Σεπτεμβρίου.

Στις 10 Μαρτίου 2010 θέλησε να επανέλθει στην αθλητική οικογένεια. Ξαναγύρισε στην παλιά της αγάπη, το μπάσκετ, υπογράφοντας συμβόλαιο με την ομάδα *Tulsa Shock*, πλην όμως η νέα της πορεία δεν στέφθηκε με επιτυχίες. Στη φυλακή άρχισε να γράφει το αυτοβιογραφικό *On the Right Track* («Στον σωστό δρόμο»). Το βιβλίο, που σημείωσε εκδοτική επιτυχία, βασίζεται σε γράμματα που έστειλε η Τζούνσ από τη φυλακή στον σύζυγό της Ομπαντέλε Τόμσον. Η τελευταία παράγραφος έχει τη σημασία της: «Δεν θέλω να με θυμούνται για τα ρεκόρ που κατέρριψα, τις νίκες που πήρα και τα μετάλλια που έχασα. Θέλω να με θυμούνται για το χειρότερο λάθος που έκανα ποτέ και ότι το μετέτρεψα σε κάτι θετικό για τον κόσμο».

Η Τζούνσ χρησιμοποιήθηκε ξεδιάντροπα από το «Σύστημα παραγωγής πρωταθλητών» για την επίδειξη της παντοδυναμίας του. Όταν αντιλήφθηκαν πως «δεν συμμορφώνεται προς τις υποδείξεις» την άφησαν εκτεθειμένη ως βορά των άπληστων σε γαργαλιστικά σκάνδαλα δημοσιογράφων, στη σκληρόκαρδη κοινή γνώμη που τελούσε υπό ομηρία χειραγώγησης και στα πλοκάμια της Δικαιοσύνης που πάσχιζε να αποδείξει το αδιάβλητο της εξουσίας της.

Στη σκιά της Τζούνσ

Μετά την ακύρωση της Μάριον Τζούνσ στα 100 μέτρα των Ολυμπιακών του Σίδνεϋ, η πρωτιά ανήκει δικαιωματικά στη δευτεραθλήτρια, που δεν ήταν άλλη από την Κατερίνα Θάνου. Η κατάταξη των νικητριών

Άλλισον Φέλιξ

Από τα στάδια στον Λευκό Οίκο

ΚΑΙ ΕΚΕΙ ΠΟΥ συντηρούσαμε την πεποίθηση ότι τα είχαμε δει όλα, ξετρύπωσε το φαινόμενο που ακούει στο όνομα «Άλλισον Φέλιξ» για να μας αιφνιδιάσει. Γιατί δεν είναι συνηθισμένο για μια σπρίντερ να βρίσκεται σταθερά στο ζενίθ της αθλητικής της καριέρας για παραπάνω από είκοσι χρόνια· να έχει αποκτήσει ένδεκα συνολικά μετάλλια σε πέντε συνεχείς Ολυμπιάδες· να είναι κάτοχος δέκα εννέα μεταλλίων σε Παγκόσμια Πρωταθλήματα, συναγωνιζόμενη μεγαθήρια του διεθνούς στίβου· να μπορεί με την ίδια άνεση να κερδίζει κούρσες των 100, των 200 και των 400 μέτρων, αλλά και στις δύο σκυταλοδρομίες που απαιτούν ειδική εξάσκηση· να ακροβατεί ριψοκίνδυνα ανάμεσα σε εξαντλητικές προπονήσεις, σε επαγγελματικές υποχρεώσεις που απαιτούν συνεχή εγρήγορση, και στα καθήκοντα συμβούλου του ενοίκου στον Λευκό Οίκο. Και όλα αυτά, χωρίς να χάνει την ισορροπία της και το χαμόγελό της.

Με την Φέλιξ συμβαίνει κάτι υπέροχο. Κοιτάζοντάς την στη γραμμή εκκίνησης, μπορείς να προεξοφλήσεις το αποτέλεσμα της κούρσας. Θεωρώντας το είτε ως καρπό υγιούς προετοιμασίας, ή ως απαύγασμα